

BÜYÜMENİN İZLENMESİ

DR. HÜLYA YARDIMCI
A.Ü. SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜ

BÜYÜMENİN İZLENMESİ

- Büyüme;

Vücudun ve organların ölçüm değerlerinin düzenli olarak artmasıdır. Büyüme intrauterin yaşamda başlar ve adolesan dönem sonuna kadar devam eder.

- Gelişme ise;
Vücutun yapabileceği beceri sayısının artması ve bu becerilerin giderek daha mükemmel yapılması sürecidir. Organların çalışma düzeninde yetişkinliğe doğru olan gelişmelerdir. Beceri artması beyin ve sinir gelişimine bağlıdır.

Büyümeıyı etkıleyen etmenler:

- Genetik etmenler
 - Etnik özellikler
 - Anne ve babanın durumu(özellikle anne)
- Çevresel etmenler
 - Beslenme (besin ögeleri)
 - Enfeksiyonlar
 - İntoksikasyonlar
 - Diğer dış etmenler

Büyümenin İzlenmesi

Sağlıklı yaşam için çocuğun büyümesinin belirli aralıklarla uygun standart büyüme eğrileri kullanılarak değerlendirilmesi, normalden sapmaların erken tanımlanıp önlemlerin alınması olarak tanımlanmaktadır.

Büyümenin izlenmesinde amaç:

- Çocuğun sağlıklı büyümesinin izlenmesi
- ✓ Bebek ve çocukların büyümelerini ve sağlıklarını geliştirmek,
- ✓ Bebek ve çocukların gelişimini desteklemek,
- ✓ Bebek ve çocuklarda hastalıkları önlemek ve azaltmak,
- ✓ Bebek ve çocuk ölümlerini önlemek ve azaltmaktır.

- Risklerin saptanması
- ✓ Büyümesi duraklayan
- ✓ Büyümesi gerileyen
- ✓ Kronik hasta olan çocukta tedavinin etkinliğini belirlemek

- Toplum açısından
- ✓ Plan ve politikalara veri sağlamak
- Sağlık hizmetlerini değerlendirmek

Büyümenin değerlendirilmesinde:

- Yaş doğru bilinmeli
- Antropometrik ölçümler doğru ölçülmeli
- Uygun araç gereç kullanılmalı
- Değerlendirme için uygun standart veya referans değerler/büyüme eğrileri olmalıdır.

Büyüme referans değerleri nasıl kullanılır?

○ Bireysel düzeyde:

Çocuğun bireysel düzeyde büyümesinin, sağlık ve beslenme durumunun değerlendirilmesi

- ❖ Büyümenin izlenmesi/geliştirilmesi
- ❖ Fizyolojik gereksinimlerin karşılanma düzeyinin belirlenmesi
- ❖ Girişimsel (müdahale) çalışmalar için tarama yapılması

Büyüme referans değerleri nasıl kullanılır?

- Toplum düzeyinde
Toplumun sağlık ve iyilik halinin belirlenmesi
- ❖ Politikaların oluşturulması ve girişimsel programların planlanması ve etkilerinin izlenmesinde kullanılır.

Büyüme ile ilgili çeşitli tanımlar:

- Standart: Çocuğun nasıl büyümesi gerektiğini, veya büyüme için önerilen örüntüyü tanımlar. Büyüme eğrisinden sapmalar normal dışı büyüme olarak değerlendirilir.
- Referans: Bir popülasyondaki çocukların büyüme örüntüsünü tanımlar. Referans değerler sıklıkla pratikte standart olarak ele alınmakta ve yanlış kullanılmakta ve yorumlanmaktadır.

- Büyüme hızı: Belirli bir dönemde sürede çocuğun büyüme eğilimini gösterir.
- Büyüme eğrisinin yorumlanması:
Eğrinin yönü; Yukarı doğru İYİ
Yatay DİKKAT
Aşağı TEHLİKE
Yukarı: Büyüme hızını yakalamama

Anormal Büyümenin Değerlendirilmesi:

- Büyüme verileri kesinlik ve doğruluk açısından kontrol edilmelidir.
- Büyüme sorunu fark edildiğinde eşlik edebilecek semptomlar yönünden çocuk yakın izleme alınmalıdır.

- Çocuğun büyüme hızında herhangi bir anormallik (persentil eğrisinde kayma) yakın takip gerektirir. Bu durum devam ediyorsa ileri araştırma gerekir.
- Büyüme eğrisi 3. Persentilin çok altında ya da z-skor değeri -3' ün altında olan ya da ek patolojik bulguları olan çocuklar ivedilikle değerlendirilmelidir.